

Rolnummer 1989
Arrest nr. 118/2001 van 3 oktober 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 36*bis* van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, gesteld door de Politierechtbank te Brugge.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter M. Melchior, de rechters L. François, R. Henneuse, M. Bossuyt, A. Alen en J.-P. Moerman, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, emeritus voorzitter H. Boel, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter H. Boel,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 26 juni 2000 in zake het openbaar ministerie tegen M. Brendonck en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 28 juni 2000, heeft de Politierechtbank te Brugge de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt de bepaling van artikel 36*bis* van de Jeugdbeschermingswet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het impliceert dat enkel het openbaar ministerie en niet de burgerlijke partij de op het ogenblik van de feiten strafrechtelijk minderjarige persoon ouder dan 16 jaar en jonger dan 18 jaar kan dagvaarden voor de politierechtbank wegens overtreding van :

1. de bepalingen [van] de wetten en verordeningen betreffende het wegverkeer,
2. de artikelen 418, 419 en 420 van het Strafwetboek voor zover er samenhang is met een overtreding van de onder punt 1 bedoelde wetten en verordeningen,

terwijl krachtens artikel 145 van het Strafwetboek [lees : Wetboek van Strafvordering] de burgerlijke partij op gelijke voet met het openbaar ministerie steeds de meerderjarige betichte rechtstreeks kan dagvaarden voor diezelfde inbreuken ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Op 17 februari 1999 heeft zich te Zedelgem een ongeval voorgedaan waarin M. Brendonck, A. De Meyere, K. Mersy en Y. Pyfferoen betrokken waren.

M. Brendonck, A. De Meyere, K. Mersy, Y. Pyfferoen, M. Pyfferoen en M. Pollet worden door het openbaar ministerie vervolgd voor de Politierechtbank van Brugge voor verschillende inbreuken op de wegverkeerswet.

Daarnaast dagvaardt M. Brendonck als burgerlijke partij rechtstreeks Y. Pyfferoen, M. Pyfferoen en M. Pollet. Gelet op het feit dat de dagvaarding van het openbaar ministerie en de rechtstreekse dagvaarding samenhangend zijn, worden ze, om een goede rechtsbedeling te waarborgen, samengevoegd.

Voorafgaandelijk aan de procedure ten gronde voor de Politierechtbank rijst het probleem van de ontvankelijkheid van de rechtstreekse dagvaarding ten verzoeken van de burgerlijke partij M. Brendonck lastens Y. Pyfferoen, omdat deze laatste op het ogenblik van de feiten strafrechtelijk minderjarig was, waardoor hij onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank valt.

Indien Y. Pyfferoen niet rechtstreeks kan worden gedagvaard voor de politierechtbank, is dit volgens M. Brendonck een ernstige aantasting van het gelijkheidsbeginsel. Het feit ook dat het openbaar ministerie wel, en M. Brendonck, als burgerlijke partij, niet de minderjarige kan dagvaarden is volgens hem een schending van het gelijkheidsbeginsel.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 28 juni 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 10 augustus 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 17 augustus 2000.

Memories zijn ingediend door :

- OMOB, met maatschappelijke zetel te 4000 Luik, rue des Croisiers 24, bij op 18 september 2000 ter post aangetekende brief;
- Y. Pyfferoen, M. Pyfferoen en zijn echtgenote M. Pollet, wonende te 8210 Zedelgem, De Maestraat 3, bij op 19 september 2000 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 22 september 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 12 oktober 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- M. Brendonck, wonende te 8000 Brugge, Pieter de Conincklaan 84, en OMOB, bij op 31 oktober 2000 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 8 januari 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 29 november 2000 en 29 mei 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 28 juni 2001 en 28 december 2001.

Bij beschikking van 20 maart 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Alen.

Bij beschikking van 16 mei 2001 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 6 juni 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 17 mei 2001 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 22 mei 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter J.-P. Moerman.

Op de openbare terechtzitting van 6 juni 2001 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. C. Gryson, tevens *loco* Mr. J. Van Severen en Mr. E. Pexters, advocaten bij de balie te Brugge, voor M. Brendonck en OMOB;
 - . Mr. G. Reniers, advocaat bij de balie te Leuven, tevens *loco* Mr. J.-P. Petitat, advocaat bij de balie te Brugge, voor Y. Pyfferoen, M. Pyfferoen en M. Pollet;
 - . Mr. O. Vanhulst *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van de Onderlinge Maatschappij der Openbare Besturen (hierna genoemd « OMOB »), vrijwillig tussenkomende partij voor de verwijzende rechter

A.1. OMOB is, samen met M. Brendonck, van oordeel dat artikel 36bis van de jeugdbeschermingswet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, omdat enkel het openbaar ministerie, en niet de burgerlijke partij, een minderjarige kan dagvaarden voor de politierechtbank wegens overtreding van de bepalingen van de wetten en verordeningen betreffende het wegverkeer, terwijl de burgerlijke partij wel een meerderjarige rechtstreeks kan dagvaarden voor de politierechtbank.

Memorie van rechtstreekse gedaagde voor de verwijzende rechter

A.2.1. De rechtstreeks gedaagde partij (zijnde Y. Pyfferoen en zijn ouders) is van mening dat artikel 36bis van de jeugdbeschermingswet de grondwettelijke toets kan doorstaan en dat er een redelijk en verantwoord onderscheid wordt gemaakt zowel tussen het openbaar ministerie en de burgerlijke partij als tussen de minderjarige en de meerderjarige.

De rechtstreeks gedaagde partij merkt op dat het instellen van de strafvordering in principe toekomt aan het openbaar ministerie. Artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering voorziet in een uitzondering. Maar artikel 36bis van de jeugdbeschermingswet biedt aan de minderjarige een bescherming door te bepalen dat het strafrechtelijk vervolgingsbeleid niet toekomt aan de burgerlijke partij, maar aan het openbaar ministerie.

A.2.2. De rechtstreeks gedaagde partij wijst erop dat de uitsluiting van rechtstreekse dagvaarding van de minderjarige door de burgerlijke partij zich uitstrekt tot alle strafgerechten. Daaruit kan men afleiden dat de wetgever een duidelijke bescherming heeft willen bieden aan de minderjarige, door het strafrechtelijk vervolgingsbeleid enkel aan het openbaar ministerie over te laten.

A.2.3. Volgens de rechtstreeks gedaagde partij verantwoordt de bijzondere, bijkomende bescherming van de minderjarige, wat betreft de strafrechtelijke vervolging, het onderscheid tussen de meerderjarige en de minderjarige om ten aanzien van hun persoon al dan niet een rechtstreekse dagvaarding te kunnen uitbrengen.

A.2.4. Bovendien merkt de rechtstreeks gedaagde partij op dat de rechten van de burgerlijke partij geenszins gefnuikt worden door de uitsluiting van een rechtstreekse dagvaarding. Gelet op de principieel burgerrechtelijke aard van de vordering kan de benadeelde persoon zijn vordering steeds voor de burgerlijke rechter brengen en zodoende schadevergoeding verkrijgen.

Memorie van de Ministerraad

A.3.1. De Ministerraad stelt dat het gelijkheidsbeginsel niet is geschonden door zowel het verschil in behandeling tussen het openbaar ministerie en de burgerlijke partij inzake het recht om ten aanzien van minderjarigen de strafvordering op gang te brengen als door het verschil in behandeling van degene die zich

benadeeld acht en die een persoon rechtstreeks wil dagvaarden, naargelang die persoon een minderjarige dan wel een meerderjarige is.

A.3.2. De Ministerraad merkt op dat het verschil in behandeling tussen het openbaar ministerie en de burgerlijke partij reeds door het Hof in zijn arrest nr. 76/95 als pertinent onderscheidingscriterium in aanmerking werd genomen. Daarnaast moet worden onderstreept dat het jeugdrecht ondubbelzinnig en wezenlijk een finaliteit van hulp- en dienstverlening heeft.

De Ministerraad wijst tevens op de parlementaire voorbereiding van de wet van 9 mei 1972, die onder meer artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet heeft ingevoerd. De mogelijkheid van burgerlijke partijstelling voor de jeugdrechtbank werd afgewezen omdat de burgerlijke partij slechts haar geldelijke belangen op het oog zou hebben en geenszins rekening zou houden met het morele of sociale belang van de minderjarige.

De Ministerraad oordeelt dat het onderscheid tussen het openbaar ministerie en de burgerlijke partij objectief en redelijk verantwoord is.

A.3.3. De Ministerraad is van oordeel dat de onmogelijkheid voor de burgerlijke partij om de dader, die tussen 16 jaar en 18 jaar was op het ogenblik van de feiten, rechtstreeks te dagvaarden voor de politierechtbank, niet letterlijk in de wet is vastgelegd. Het is het Hof van Cassatie dat in zijn arrest van 30 november 1983 die beslissing heeft genomen. Advocaat-generaal J. Velu is in zijn omstandige conclusie voorafgaand aan dat arrest tot hetzelfde besluit gekomen en verwees daarvoor uitdrukkelijk naar de doelstelling van de wet.

Daarnaast verwijst de Ministerraad naar het arrest van het Hof nr. 112/98, waarin het Hof heeft geoordeeld dat het zogeheten stelsel van voorrecht van rechtsmacht, dat van toepassing is op magistraten en op bepaalde andere ambtsdragers, is ingesteld met het oog op het verzekeren van een onpartijdige en serene rechtsbedeling ten aanzien van die personen. Volgens de Ministerraad lijdt het niet de minste twijfel dat die principes op analoge wijze te dezen moeten worden toegepast in zoverre het gaat om het vermijden van het risico op - in het licht van de doelstellingen van de jeugdbeschermingswet - ondoordachte vervolgingen.

De jeugdbescherming heeft immers altijd een finaliteit van hulp- en dienstverlening en de bekommernis van de wetgever bestaat erin minderjarigen, als maatschappelijk zwakkeren, te beschermen.

Als laatste punt wijst de Ministerraad erop dat de wetgever ook op andere manieren de minderjarigen die in aanraking komen met het gerecht heeft willen beschermen.

A.3.4. De Ministerraad stelt dat het door de wetgever in aanmerking genomen onderscheidingscriterium steunt op het feit dat de dader van de desbetreffende inbreuken al dan niet meerderjarig is. De vaste rechtspraak van het Hof bepaalt dat minderjarigen en meerderjarigen verschillend mogen worden behandeld.

Het onderscheidingscriterium staat, volgens de Ministerraad, kennelijk in redelijk verband met het doel van de jeugdbeschermingswet. Het gemaakte onderscheid draagt klaarblijkelijk wezenlijk bij tot het bereiken van dat doel. Het betreft bijgevolg een pertinent criterium.

Volgens de Ministerraad had de wetgever, met het oog op het bereiken van zijn doel, geen andere keuzemogelijkheid dan de persoon die zich benadeeld acht, het recht te onzeggen om de minderjarige rechtstreeks te dagvaarden voor de gewone strafrechtbanken.

Die maatregel is niet onevenredig, omdat, enerzijds, de partij die zich benadeeld acht, nadat het openbaar ministerie de in artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet bedoelde vordering voor de gewone rechter heeft ingesteld, nog steeds de mogelijkheid heeft zich burgerlijke partij te stellen en, anderzijds, de benadeelde partij, indien het openbaar ministerie geen vordering op grond van artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet instelt, toch de schadeloosstelling waarop ze gerechtigd is, kan verkrijgen. De ouders zijn immers, op grond van artikel 1384, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen.

Memorie van antwoord van de vrijwillig tussenkomende partij en van de rechtstreeks dagende partij

A.4.1. De rechtstreeks dagende partij verwijst in de procedure voor de Politierechtbank naar artikel 47 van de jeugdbeschermingswet om aan te tonen dat het niet is omdat er geen enkele wetsbepaling is die haar toestaat een rechtstreekse dagvaarding in te stellen tegen een minderjarige, dat daaruit *ipso facto* moet worden afgeleid dat het kan, noch mag, of dat zulks tegen de *ratio legis* van de jeugdbeschermingswet zou indruisen.

De tussenkomende partij en de rechtstreekse dagende partij stellen dat, indien artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering alleen toepasselijk zou zijn ten aanzien van meerderjarigen, die bepaling van artikel 47 totaal overbodig zou zijn. Artikel 47 van de jeugdbeschermingswet is enkel zinvol in de betekenis die de wetgever zelf eraan heeft gegeven, namelijk beperkt tot de procedures voor de jeugdrechtbank. Men kan die uitzonderingbepaling niet uitbreiden tot andere bevoegde rechtscolleges.

A.4.2. Indien men, volgens de tussenkomende partij en de rechtstreeks dagende partij, toch aanneemt dat artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet de rechtstreekse dagvaarding van een minderjarige voor de politierechtbank uitsluit, is dit in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Indien de jeugdrechter op grond van een aantal bepalingen van de jeugdbeschermingswet zou beslissen de minderjarige uit handen te geven, belet niets de burgerlijke partij om de « uit-handen-gegeven-minderjarige » rechtstreeks voor de bevoegde strafrechter te dagen, omdat die minderjarige niet langer als strafrechtelijk minderjarige is te beschouwen en artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering van toepassing is op alle geschillen die voor de normale bevoegde strafrechter dienen te worden ingeleid.

De toepassing van artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet moet worden beschouwd als of worden gelijkgesteld met een « uithandenneming » van een minderjarige uit de invloedssfeer van de jeugdrechtbank omdat de minderjarige, wat het verkeer betreft, bij wet niet meer als een minderjarige wordt beschouwd doch als een verkeersrechtelijke meerderjarige.

De tussenkomende partij en de rechtstreeks dagende partij betogen dat iedere andere redenering een discriminerend effect heeft, « nu de minderjarige wel als verkeersmeerderjarige wordt beschouwd door artikel 36*bis* [van de jeugdbeschermingswet] en verwezen wordt bij inbreuk naar de normale bevoegde rechtsmachten doch evenwel niet zou gehouden zijn aldaar zijn verplichtingen ten overstaan van de andere weggebruikers op te nemen wijl concludanten het recht zou worden ontnomen om toepassing te maken van art. 145 Sv. [...] dat de algemene regel is in *alle* zaken welke voor de normale bevoegde rechtsmachten kunnen worden ingeleid ».

De rechten van de burgers zijn verschillend naargelang de jeugdrechter de minderjarige uit handen geeft dan wel dat de minderjarige de jeugdrechter wordt ontnomen bij wet. Immers, in het eerste geval is de rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter mogelijk; in het andere geval heeft het openbaar ministerie een autonoom beslissingsrecht, waardoor de burgerlijke partijen buiten spel worden gezet.

A.4.3. De tussenkomende partij en de rechtstreeks dagende partij voeren aan dat het feit dat de burgerlijke partij een burgerlijke vordering heeft, niet van die aard is de schending van het gelijkheidsbeginsel wordt hersteld. De burgerlijke vordering onderwerpt de burgerlijke partij aan een volledig andere, tragere rechtsgang, met andere bewijsregels en bewijsvoering. De strafprocedure daarentegen wordt beheerst door het concept schuld/onschuld.

De rechtstreeks dagende partij, die zelf voor verkeersinbreuken wordt vervolgd, heeft het recht zich optimaal te verdedigen. Volgens de tussenkomende partij en de rechtstreeks dagende partij kan dit slechts indien de minderjarige die verkeersrechtelijke inbreuken beging die de oorzaak zijn van het ongeval en de schade, zelf ook in het geding wordt betrokken teneinde het debat op het punt van de aansprakelijkheid volledig op tegenspraak te zien verlopen.

Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat, zelfs als de rechtstreeks dagende partij de vrijspraak verkrijgt voor de politierechter, de kracht van gewijsde van het vonnis enkel kan worden tegengesteld aan partijen die in dezelfde hoedanigheid aanwezig waren voor de strafrechter.

A.4.4. Volgens de tussenkomenende partij en de rechtstreeks dagende partij zou de prejudiciële vraag ook anders kunnen worden geformuleerd :

« Schendt artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet waar het het recht op rechtstreekse dagvaarding zou beperken tot enkel de meerderjarigen waar artikel 47 van de Jeugdbeschermingswet dit recht enkel ontzegt wanneer het gaat om procedures die gevoerd worden voor de jeugdrechtbank en artikel 36bis van de Jeugdbeschermingswet de verkeersinbreuken onttrekt aan de jeugdrechtbank ? »

Memorie van antwoord van de Ministerraad

A.5.1. De Ministerraad wijst erop dat de eigenmachtige uitbreiding en/of herformulering van de prejudiciële vraag door de tussenkomenende partij en de rechtstreeks dagende partij niet mogelijk is, omdat voor het Hof uitsluitend de prejudiciële vraag aanhangig is in de redactie waarin zij werd gesteld door de Politierechtbank.

A.5.2. In ondergeschikte orde voert de Ministerraad aan dat, indien het Hof de stellingname van de tussenkomenende partij en de rechtstreeks dagende partij in verband met de uitbreiding van de prejudiciële vraag zou aannemen, dit toch niets verandert aan de analyse van de zaak.

Ten eerste bestaat er volgens de Ministerraad geen onverenigbaarheid tussen artikel 47 en artikel 36bis van de jeugdbeschermingswet in zoverre, met betrekking tot de situaties die in artikel 36bis worden bedoeld, moet worden aangenomen dat de persoon die zich benadeeld acht, niet rechtstreeks kan dagvaarden voor de politierechtbank. Immers, artikel 47 verbiedt in algemene termen de burgerlijke partijstelling bij rechtstreekse dagvaarding voor de jeugdrechtbanken, terwijl artikel 36bis betrekking heeft op bijzondere categorieën van misdrijven en op de specifieke categorie van rechtsonderhorigen die op het ogenblik van de feiten tussen de 16 en 18 jaar oud waren en die voor die misdrijven in beginsel niet voor de jeugdrechtbanken, maar voor de gewone rechtbanken moeten terechtstaan. Beide situaties zijn objectief en wezenlijk verschillend en niet onderling strijdig, maar wel complementair.

Ten tweede zijn de situaties bedoeld in de artikelen 36bis en 38 fundamenteel verschillend.

Artikel 38 van de jeugdbeschermingswet handelt over de minderjarige die door de jeugdrechtbank definitief buiten het systeem van de jeugdbescherming wordt geplaatst op grond van een geïndividualiseerd onderzoek, waarbij wordt besloten dat voor de betrokken minderjarige een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt is. In een dergelijk geval is het gemeen recht in zijn geheel toepasselijk op die minderjarige. Volgens de Ministerraad is in die omstandigheden de mogelijkheid van rechtstreekse dagvaarding door de persoon die zich benadeeld acht, niet in strijd met de doelstellingen die het jeugdbeschermingstatuut rechtvaardigen.

Artikel 36bis van de jeugdbeschermingswet handelt in algemene en abstracte termen over een bepaalde toestand die verband houdt met de aard van de misdrijven waarvan de betrokken minderjarige wordt verdacht, los van enig geïndividualiseerd oordeel over de persoon van de minderjarige zelf. De bevoegdheid van de politierechtbank houdt geenszins de definitieve onttrekking aan het jeugdbeschermingstatuut in.

Bijgevolg stelt de Ministerraad dat, met betrekking tot een persoon die nog steeds onder het jeugdbeschermingstatuut blijft vallen, het normaal en verantwoord is, in de logica van de jeugdbeschermingwetgeving, dat de persoon die ten gevolge van het optreden van de minderjarige beweert benadeeld te zijn, niet beschikt over de mogelijkheid van rechtstreekse dagvaarding voor de politierechtbank.

A.5.3. De Ministerraad meent dat niet kan worden ingezien op welke wijze het tegensprekelijk karakter van de procedure voor de strafrechter in het gedrang kan worden gebracht door de onmogelijkheid de minderjarige rechtstreeks te dagvaarden. Immers, eenzelfde redenering van de tussenkomenende partij en de rechtstreeks dagende partij zou ook moeten gelden voor de gevallen waarin de minderjarige op het ogenblik van de feiten minder dan 16 jaar was en dus in geen enkele hypothese voor de gewone rechtbanken zou kunnen worden gebracht. Bovendien kan de persoon die wordt vervolgd de gewone rechtbanken steeds verzoeken de minderjarige als getuige te horen.

- B -

Wat de memorie van antwoord van de Ministerraad betreft

B.1. Bij ter post aangetekende brief van 8 januari 2001 heeft de Ministerraad een memorie van antwoord ingediend buiten de door artikel 89 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof bepaalde termijn. Die memorie is laattijdig en moet derhalve uit de debatten worden geweerd.

Wat de grond van de zaak betreft

B.2.1. Artikel 36bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming (hierna genoemd « jeugdbeschermingswet ») bepaalt :

« In afwijking van artikel 36, 4°, en behoudens samenhang met vervolgingen wegens andere misdrijven dan die hieronder bepaald, nemen de gerechten, bevoegd op grond van het gemene recht, kennis van de vorderingen van het openbaar ministerie jegens personen ouder dan zestien jaar en beneden achttien jaar op het ogenblik van de feiten, vervolgd wegens overtreding van :

1° de bepalingen van de wetten en verordeningen betreffende het wegverkeer;

2° de artikelen 418, 419 en 420 van het Strafwetboek voor zover er samenhang is met een overtreding van de onder 1° bedoelde wetten en verordeningen;

3° de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

[...] ».

Artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt :

« Dagvaardingen wegens overtreding of wegens wanbedrijf dat tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoort, geschieden op verzoek van het openbaar ministerie of van de burgerlijke partij. »

B.2.2. Geen enkele wetsbepaling kent het recht toe aan de persoon die zich benadeeld acht door daden die volgens hem een overtreding zijn van de bepalingen van de wetten en verordeningen betreffende het wegverkeer, om een minderjarige die meer dan 16 jaar en

minder dan volle 18 jaar oud was op het ogenblik van de feiten, rechtstreeks voor de bevoegde gerechten te dagvaarden wegens overtreding van de voormelde bepalingen.

B.3. De prejudiciële vraag strekt ertoe van het Hof te vernemen of artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat enkel het openbaar ministerie en niet de burgerlijke partij een persoon die op het ogenblik van de feiten ouder dan 16 jaar en jonger dan 18 jaar is, kan dagvaarden voor de politierechtbank wegens de in die bepaling vermelde overtredingen, terwijl krachtens artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering de burgerlijke partij op gelijke voet met het openbaar ministerie de meerderjarige betichte rechtstreeks kan dagvaarden voor diezelfde inbreuken.

B.4. Volgens de parlementaire voorbereiding van artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet strekt het onttrekken van de verkeersovertredingen aan de bevoegdheid van de jeugdrechtbanken ertoe de organen die met de bescherming van de jeugd zijn belast, doeltreffender te laten functioneren.

De wijziging van de jeugdbeschermingswet door de wet van 9 mei 1972 was noodzakelijk geworden, doordat bij overtredingen inzake het wegverkeer waarbij minderjarigen tussen 16 jaar en 18 jaar waren betrokken, werd vastgesteld dat het « meestal wanbedrijven betreft, welke de jeugdrechtbanken eerst uit handen kunnen geven na een sociaal en een medisch-psychologisch onderzoek. Dergelijke onderzoeken verhinderen het snel uit handen geven van de zaken. Bij de jeugdige overtreeders wordt dan ook de indruk gewekt dat zij een feitelijke straffeloosheid genieten (200 vervolgingen in één jaar op de 32.000 gevallen). Het is dan ook nodig dat de betrokkenen niet voor de jeugdrechtbanken, maar voor de gewone rechtbanken worden gebracht » (*Parl. St.*, Kamer, 1969-1970, nr. 756/2, p. 2).

De wetswijziging was derhalve ingegeven door de bekommernis om zowel de goede werking van de jeugdgerechten te verzekeren als de straffeloosheid van inbreuken op de wegverkeerswet door minderjarigen tegen te gaan.

B.5. In tegenstelling tot de regeling vervat in artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering kan evenwel enkel het openbaar ministerie en niet de burgerlijke partij de betrokken minderjarige dagvaarden voor de bevoegde rechtbank.

Er bestaat tussen het openbaar ministerie en de burgerlijke partij een fundamenteel verschil dat berust op een objectief criterium. Het openbaar ministerie is in het belang van de maatschappij belast met de opsporing, de vervolging en de bestraffing van misdrijven (artikelen 22 tot 47 van het Wetboek van Strafvordering) en vordert de toepassing van de strafwet (artikel 138 van het Gerechtelijk Wetboek). De burgerlijke partij behartigt haar persoonlijk belang en beoogt de vergoeding te verkrijgen van de schade die haar door het misdrijf werd toegebracht.

B.6. Daarnaast bestaat er een objectief verschil tussen strafrechtelijk aansprakelijke personen, naargelang zij minder- of meerderjarig zijn. Het rechtsmiddel dat krachtens artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering voor de burgerlijke partij openstaat is een uitzondering op de regel volgens welke het openbaar ministerie de toepassing van de strafwet vordert. De wetgever vermocht te vrezen dat om redenen die geen verband houden met het algemeen belang, de partij die zich benadeeld acht, op een ongepaste manier gebruik zou maken van haar recht om de minderjarige rechtstreeks te dagvaarden waardoor de bescherming van de minderjarige in het gedrang zou komen.

De maatregel is niet onevenredig. De partij die zich benadeeld acht, nadat het openbaar ministerie de in artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet bedoelde vordering voor de gewone rechter heeft ingesteld, heeft de mogelijkheid zich burgerlijke partij te stellen. Wanneer het openbaar ministerie geen vordering op grond van artikel 36*bis* van de jeugdbeschermingswet instelt, kan de benadeelde partij schadeloosstelling voor de gewone rechter vorderen.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 36*bis* van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in zoverre het bepaalt dat enkel het openbaar ministerie en niet de burgerlijke partij een persoon die op het ogenblik van de feiten meer dan 16 jaar en minder dan 18 jaar oud was, rechtstreeks kan dagvaarden voor de bevoegde rechter wegens overtreding van de in dat artikel vermelde bepalingen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 3 oktober 2001.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

H. Boel